Lezing 16 maart voor PROBUS DAS

- **Peter Slegers** 1948 (Nederweert vanaf 1980)
- **Voorzitter SBKA**
- **Promotus** UvT: Leenrecht van Brabant met casuïstiek heerlijkheid Asten (rechtshistoricus)
- **Bestuursrechtelijk jurist** bij overheid
- Voormalig **docent gemeenterecht**, **bestuursrecht**, **bestuurskunde** etc.

Gespreksstof

- **Kasteelerfgoedcomplex Asten**
- **Stichting SBKA** (statuten en doelstelling)
- **Actuele consolidatie kasteelruïne** Asten
- **Studie heerlijkheid Asten** 1200-1800

Kasteelerfgoedcomplex Asten

Fysiek is nu nog in Asten-Heusden aanwezig

- **Kasteellaan**
- **Voordeldonkse Broekloop met stuw**
- **Kasteelruïne** [I en II]
- **Voorhoeve** met **binnenplaats**
- **Grachten** en (retentie)**vijver**
- **Groen** (flora en fauna)
- **ACH en kasteelarchief** (met o.a. info over heerlijkheid Asten)



Luchtfoto 1924 [zuidaanzicht] Kasteelerfgoedcomplex Asten (bron: Slagboom en Peeters, luchtfotografie)



Luchtfoto 1924 [noordaanzicht] Kasteelerfgoedcomplex Asten (bron: Slagboom en Peeters, luchtfotografie)

Stichting SBKA

- Zie website www.kasteelasten.nl
- Zie https://www.kasteelasten.nl/sbka.php voor korte duiding over:

1. **Ontstaan stichting**
2. **Masterplan 2006**
3. **Consolidatie**
4. **Doelstelling**
5. **Anna Ceelenhuis**

Moderne statuten sinds 2024

- Zie https://www.kasteelasten.nl/anbi/statuten.pdf

1. **Onafhankelijke bestuursleden** [vacature secretaris!]
2. Voldoet aan Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (**WBTR**).
3. Omschrijving **doelstellingen**
4. **ANBI-status**

Doelstelling SBKA

- Zie **website** via https://www.kasteelasten.nl/doelstelling.php

1. **Behoud** van het **kasteelcomplex** (kasteelruïne, voorhoeve en zijn omgeving) als historische buitenplaats
2. Stimuleren **lokale identiteit**
3. Vergroten **historisch bewustzijn**

Activiteiten SBKA

- https://www.kasteelasten.nl/anbi.php

1. Maken **consolidatieplan** voor kasteelruïne
2. Wekken **belangstelling** voor **kasteelerfgoed** en bevorderen studie **geschiedenis** ervan
3. Organiseren van o.m. **excursies**, **rondleidingen**, **tentoonstellingen**, **vormingscursussen** en **lezingen**
4. **Werven** van de **benodigde middelen**

Vrijwilligers SBKA

- **Bestuursleden** stichting SBKA
- **Adviseurs** Stichting (PR-Financial control-bouwkundig)
- **Kringraad**
- **Conservator ACH**
- **Gidsen**
- **Beheerder website** en **planner** rondleiding, fotoshoots etc.
- **Vrijwilligers groenonderhoud c.a.** (maandelijkse werkzaterdag)
- **Vrijwilligers festival en kastelendag etc.**

Actuele consolidatie

- Zie https://www.kasteelasten.nl/consolidatie2024.php

1. **Consolidatieplan 2024** [diverse activiteiten]
2. **Veilig maken 'nieuwe ruïne'** hoogste prioriteit
3. Unieke kans wegens **4 ton subsidie PNB**
4. **Medefinanciering** nodig [diverse fondsen]
5. Nog circa **100.000 euro nodig** om plan te realiseren

KASTEELERFGOEDCOMPLEX ASTEN





20-eeuwse ruïne na herbouw circa 1935/6

Restanten oud kasteel (o.a. keukenkelder-heksentoren)

Grachten (dubbel)

Groen (ecologisch)

Voorhoeve (gerenoveerd en particulier)

Heerlijkheidsarchief (kasteelarchief Asten)

Consolidatie kasteelruïne Asten 2025/26




Fase I+II consolidatie afgerond
februari 2026


Fase III (maart 2026)

Consolidatiecommissie

- 3 leden **bestuur SBKA** + 2 **vrijwillige** (fin. en bouwkundig) **adviseurs** van **SBKA**
- **Projectadviseur** Buro Van den Hurk (procesbegeleider)
- Ambtenaar **RCE** (mede namens **provincie**)
- Twee ambtenaren **gemeente Asten** (o.a. bouwtoezicht)
- Ambtenaar **regionale omgevingsdienst** (ZONB)
- **Bouwhistoricus** (bouwhistorische rapportage)
- **Ecoloog** (ecologische rapportage)
- Twee personen namens **aannemer Nico de Bont**

Donaties welkom

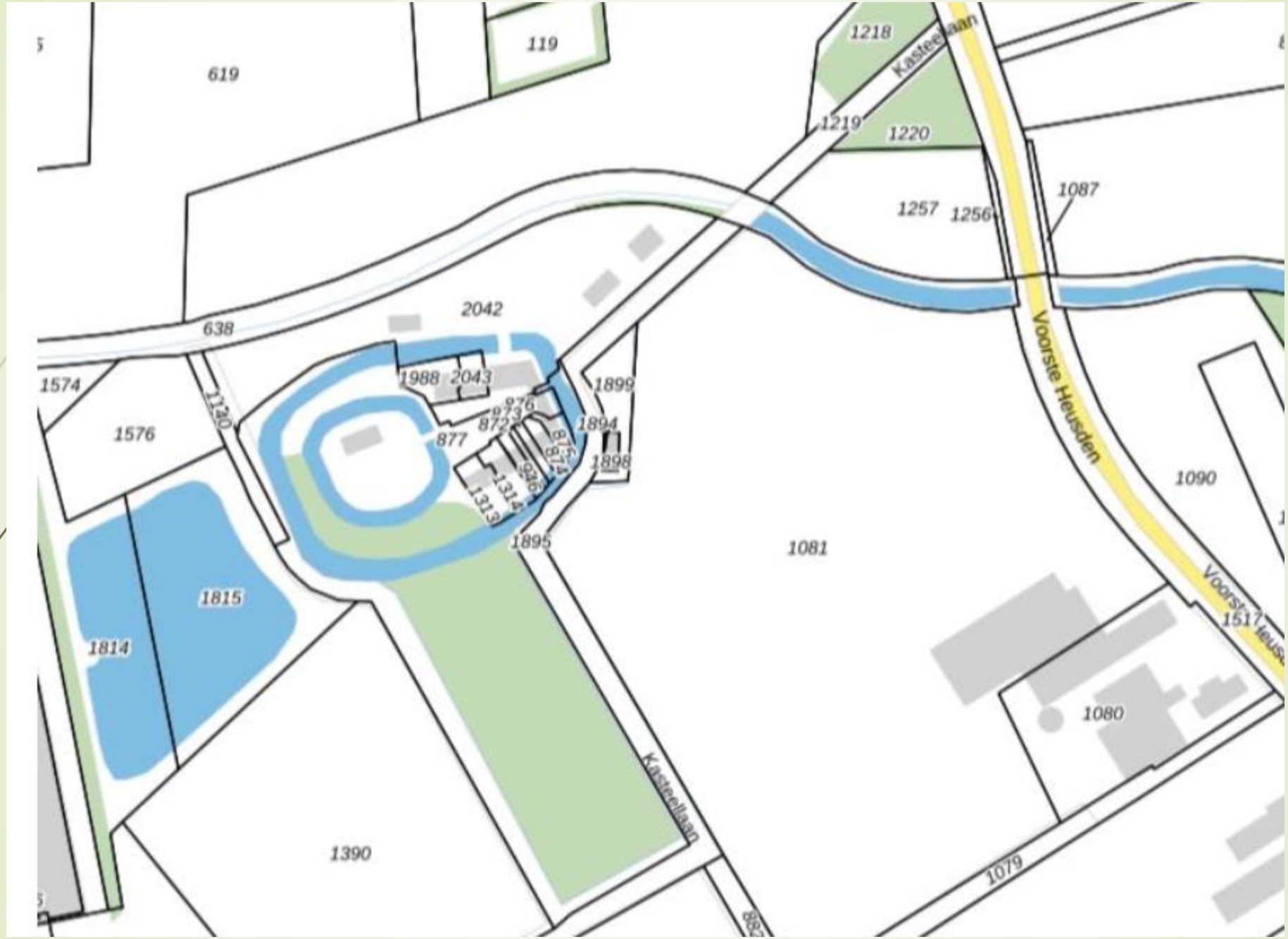
- Zie https://www.kasteelasten.nl/donateurs.php
- Zie https://www.kasteelasten.nl/fondsen.php
- Zie https://www.kasteelasten.nl/adopteer.php

1. Reguliere donateurs
2. Donateurs voor actuele consolidatie (crowdfunding en actie ‘koop een steen’)
3. **Iedere euro zijn er drie!**

Watervoorziening grachten

- Dynamisch water uit **retentievijver** (Moors)
- **Regenwater**
- **Stuw** Voordeldonkse broekloop
- Zie **site waterschap** over nieuwe stuw 2025 via

https://www.aaenmaas.nl/actueel/nieuws/2026/januari/komen-techniek-historie-samen-brug/


619
119
1218
Kasteellaan
1219
1220
1257
1256
1087
2042
638
1574
1576
1120
1988
2043
1899
976
973
872
877
1894
875
874
946
1314
1313
1898
1895
1081
1090
Voorste Heusden
1815
1814
1390
Kasteellaan
1080
1079











PAUZE

Studie Slegers

- **Studie** over heren en vrouwen van de **heerlijkheid Asten** 1200-1800
- **Rechtshistorische Integrale** en **empirische** studie over lange periode
- **Methode: Heuristisch** en **hermeneutisch**
- Zie www.kasteelasten.nl/promotie.php voor een korte impressie boek (opname en uitzending Siris)



Burgemeester van Asten
(mevr. Anke Van Exstel-van Katwijk)
is **mijn boekhoud(st)er**

Promotie Slegers tot doctor

- **Promotie**13 februari 2026 at Tilburg University
- Zie www.nederweert24.nl/2026/02/14/het-struisvogelei-van-peter-slegers/ voor een **kort verslag** promotie (A. Bruekers op site Nederweert24)
- Zie voor **verloop plechtigheid** (flipboek) www.herenenvrouwenvanasten.nl

Proefschrift en excerpt

- Mijn **proefschrift/boek** heeft een **forse omvang**!
- Zie www.herenenvrouwenvanasten.nl (flipboek) voor **inhoud** en **slotbeschouwing.**
- Boekje met **samenvattingen per paragraaf** is minder omvangrijk (**Excerpt**).
- **Excerpt** vergt **gift 20 euro** aan SBKA voor de **consolidatie**

Verdediging proefschrift 13 februari 2026



Uitreiking bull doctoraat



Groepsfoto na ceremonie promotie



GROND, GELD en GEZAG -I-

Heren en vrouwen van Asten 1200-1800

Een Van Kuycs allodium dat Brabants leen werd

GROND, GELD en GEZAG -II-

- **Alliteratie** met 3 '**Gees**' in de **titel**
- **Grond** = grond(gebonden) rechten [zoals cijnsrecht, jachtrecht, gruitrecht en tiendrecht]
- **Geld** = vooral schulden [i.v.m. investeren en afrekenen met erfgenamen door heer of vrouwe – aangaan *leenrenten*]
- **Gezag** = bestuur en rechtspraak [heer of vrouwe van gerechtsheerlijkheid was gezaghebber] inclusief accrochementen [zoals ijkrecht-molendwang]

ASTEN was **GRONDHEERLIJKHEID** en **GERECHTSHEERLIJKHEID**



KASTEEL ASTEN circa 1732

HISTORISCHE TIJDPERKEN

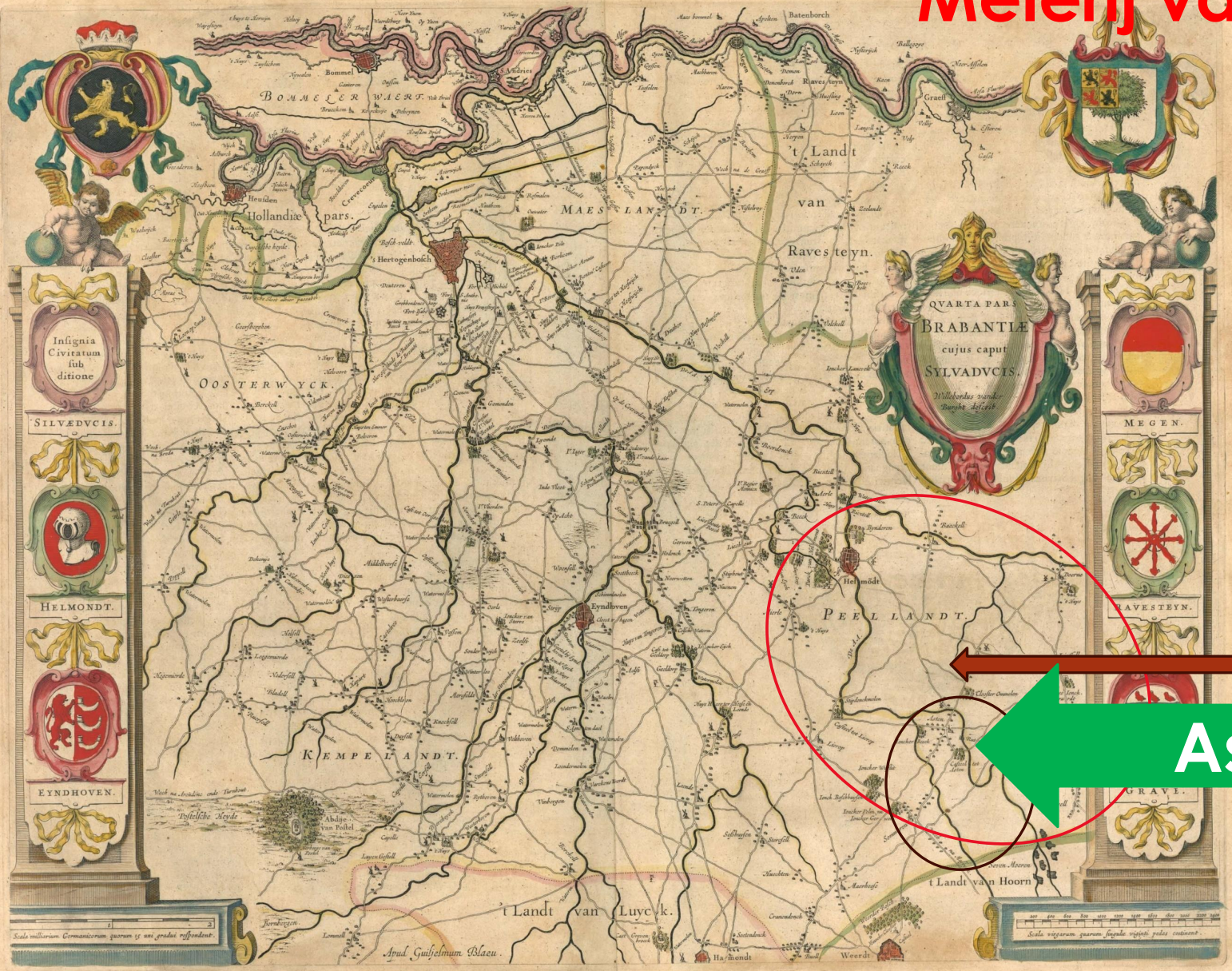
- ~~Prehistorie~~
- ~~Oudheid~~
- ~~Klassieke oudheid~~
- ~~Late oudheid (tot val West-Romeinse Rijk 476)~~
- **Middeleeuwen** (ca. 500 - ca. 1500)
  I. ~~Vroege middeleeuwen (ca. 500 - ca. 1000)~~
  II. ~~Hoge middeleeuwen (ca. 1000~~ - **ca. 1250**)
  III. **Late middeleeuwen (ca. 1250 - 1500)**
  {=Renaissance}
- **Nieuwe tijd** (1500 - nu)
  I. **Vroegmoderne Tijd (tot 1800) of Ancien Régime**
  II. Moderne tijd >>>> **1800** tot **vandaag**

TIJDREKENING -CHRONOLOGIE

- Voor Asten gold **Paasstijl**
- In **ZUIDELIJKE NEDERLANDEN** is **PAASSTIJL** in **1575 VERVANGEN** door **1-JANUARISTIJL**.
- **PASEN** varieert van 22 maart tot 25 april >> in sommige jaren kwam dezelfde kalenderdag tweemaal voor.
- **DATUMS** uit het verleden zijn in mijn studie **OMGEREKEND** naar de 1-januaristijl.

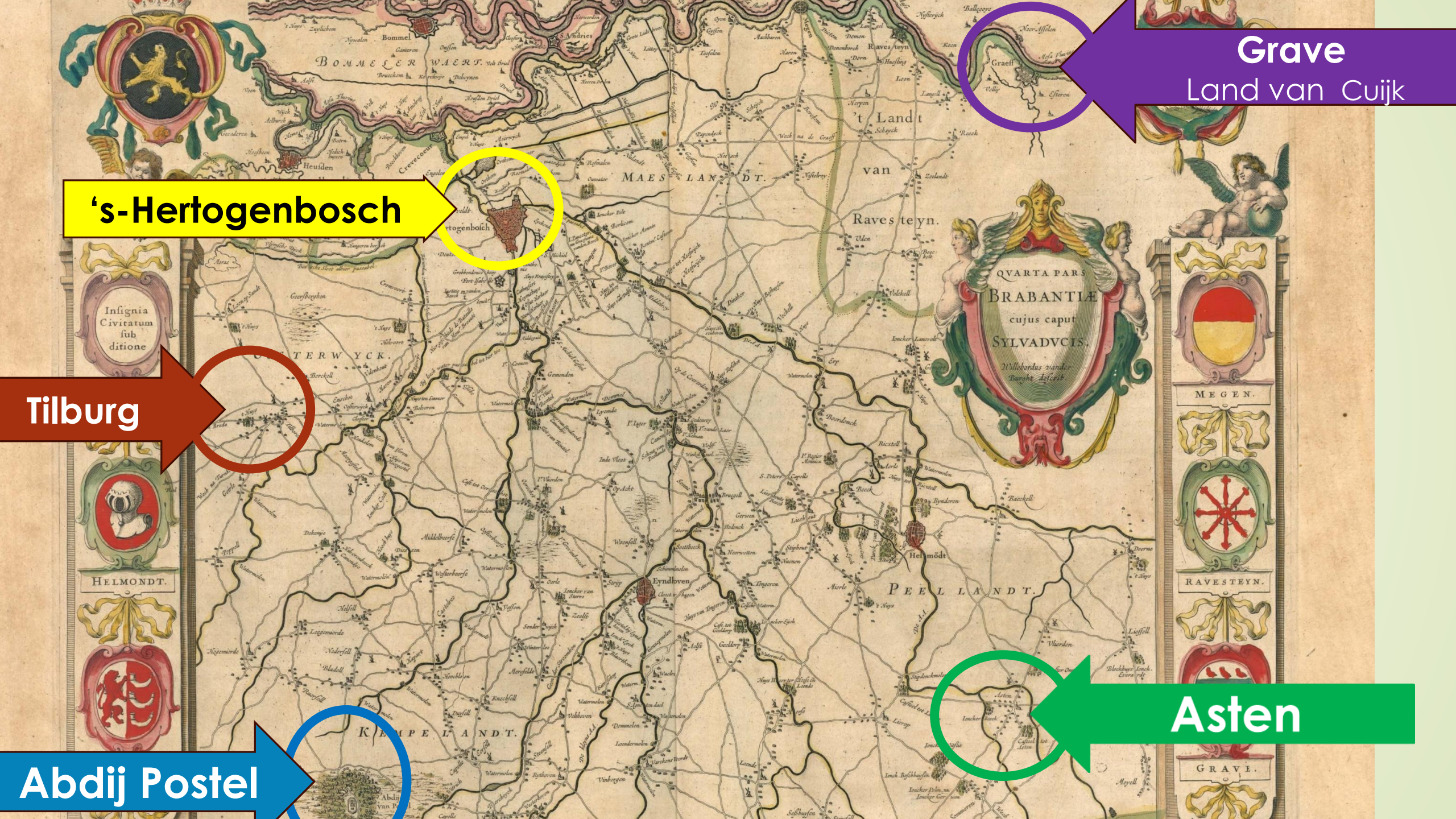
Meierij van ‘s-Hertogenbosch

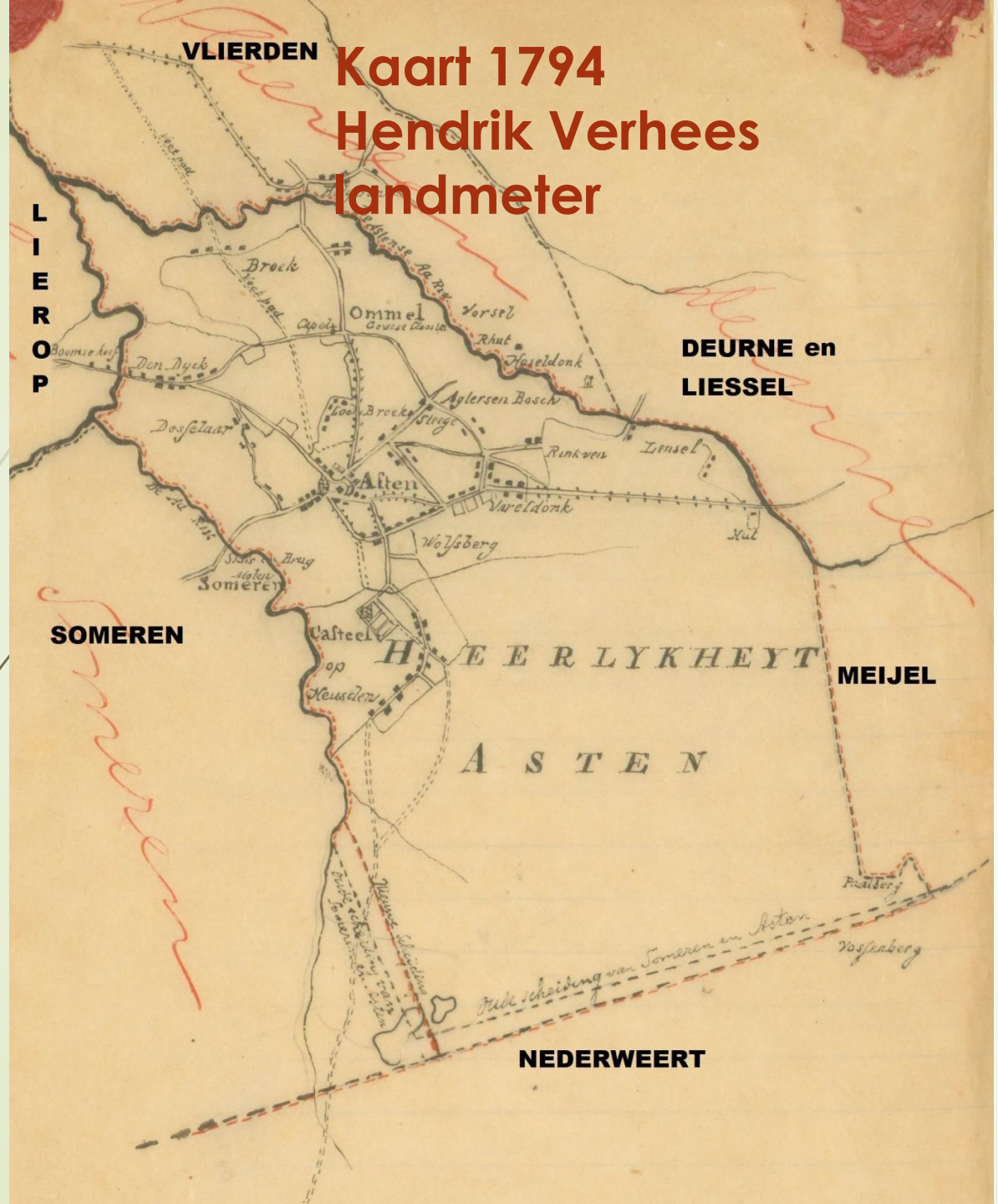
Kaart = ¼ deel van Brabant



PEELLAND

Asten


Grave
Land van Cuijk
's-Hertogenbosch
Tilburg
Abdij Postel
Asten
QVARTA PARS
BRABANTIÆ
cujus caput
SYLVADUCIS.
Insignia
Civitatum
sub
ditione
HELMONDT.
MEGEN.
RAVESTEYN.
GRAVE.
BOMMELER WAERT.
MAES LAN DT.
't Landt
van
Ravesteyn.
PEELLANDT.
KEMPELANDT.
Eyndhoven
Helmodt
Heusden
Bommel



Omgeving Asten

Dorpen +

Heerlijkheden

Korte duiding onderzoek -I-

- **Nieuw licht** op de heerlijkheid Asten tussen 1200-1800

- **Minutieus overzicht** over hoe heren en vrouwen van Asten **grond**, **geld** en **gezag** **verwierven**, **behielden** en soms **verloren**

Korte duiding onderzoek-II-

- Er wordt o.m. geschreven over
  1. Wat de **aard** van het **bezit** was van de **heren** of **vrouwen**.
  2. Wat de **positie** was van een **heerlijkheid** in **Brabant**.
  3. Welke **personen** zich **heer of vrouwe** van **Asten mochten noemen**.
  4. Welke **rechten** er **kleefden** aan het **bezit** van een **heerlijkheid**.

Korte duiding onderzoek -III-

- **Asten** aanvankelijk **eigengoed heren Land van Cuijk** en werd
- vanaf circa **1300** deel van **Brabant** (zeker in 1328 een hertogsdorp)

Korte duiding onderzoek -IV-

- Heer of vrouwe van Asten **hield** de **heerlijkheid** als een **leen** van de **hertog(in)** en
- vanaf **1629/1648** van de **Staten Generaal**

Korte duiding onderzoek -V-

- In deze studie worden de **lokale Astense bronnen** geconfronteerd met

1. eigentijdse **juridische werken** en
2. het **algemeen geldende Brabantse leenrecht**

Korte duiding onderzoek -VI-

- **Asten** werd dus een **Brabants leen**, maar

1. tot **medio 16de eeuw** aldaar zeker nog toepassing van het **Cuijkse recht**
2. met **hoofdvaart** op **Grave** in het Land van Cuijk

Korte duiding onderzoek -VII-

In deze studie wordt aangetoond dat

diverse feodale rechten van heer of vrouwe van Asten **na Bataafse omwenteling** (1798)deels behouden bleven als zakelijke rechten, zoals:

Cijnsrecht-tiendrecht-jachtrecht-ijkrecht-molendwang

Korte duiding onderzoek -VIII-

- Studie is **voorbeeld** voor **rechtshistorisch onderzoek** over **rechten heer** of **vrouwe** van **heerlijkheden** in **Brabant**.

- Studie toont aan dat het **Brabants leenrecht** in de praktijk vaak **afweek** van de **theorie** over **leenrecht** beschreven door **klassieke auteurs**.

Feiten of fabels? -I-

- Periode tot 1357 inzake **allodiaal Asten**
- Literatuur gebaseerd op vermoedelijk **valse Postelse akten** spreekt over bezit **‘half Asten’.**
- **Geen** steekhoudende **motieven** gevonden

Feiten of fabels? -II-

- In **1328** was **Asten een hertogsdorp** [wellicht al eerder]
- **Rechtsmacht was** [nog steeds] bij **heer Land van Cuijk**
- **1357 helft rechtsmacht Asten in leen bij heer van Asten** [= Jan van Kuyc heer LvC]

Feiten of fabels? -III-

- De heerlijkheid Asten werd **eeuwig** en **erfelijk** uitgegeven door hertog(in) of Staten Generaal.
- Heerlijkheden kon men zonder **toestemming vervreemden** of **belasten** [plakkaat1523].
- Een heerlijkheid kon je **gesplitst** verkopen.

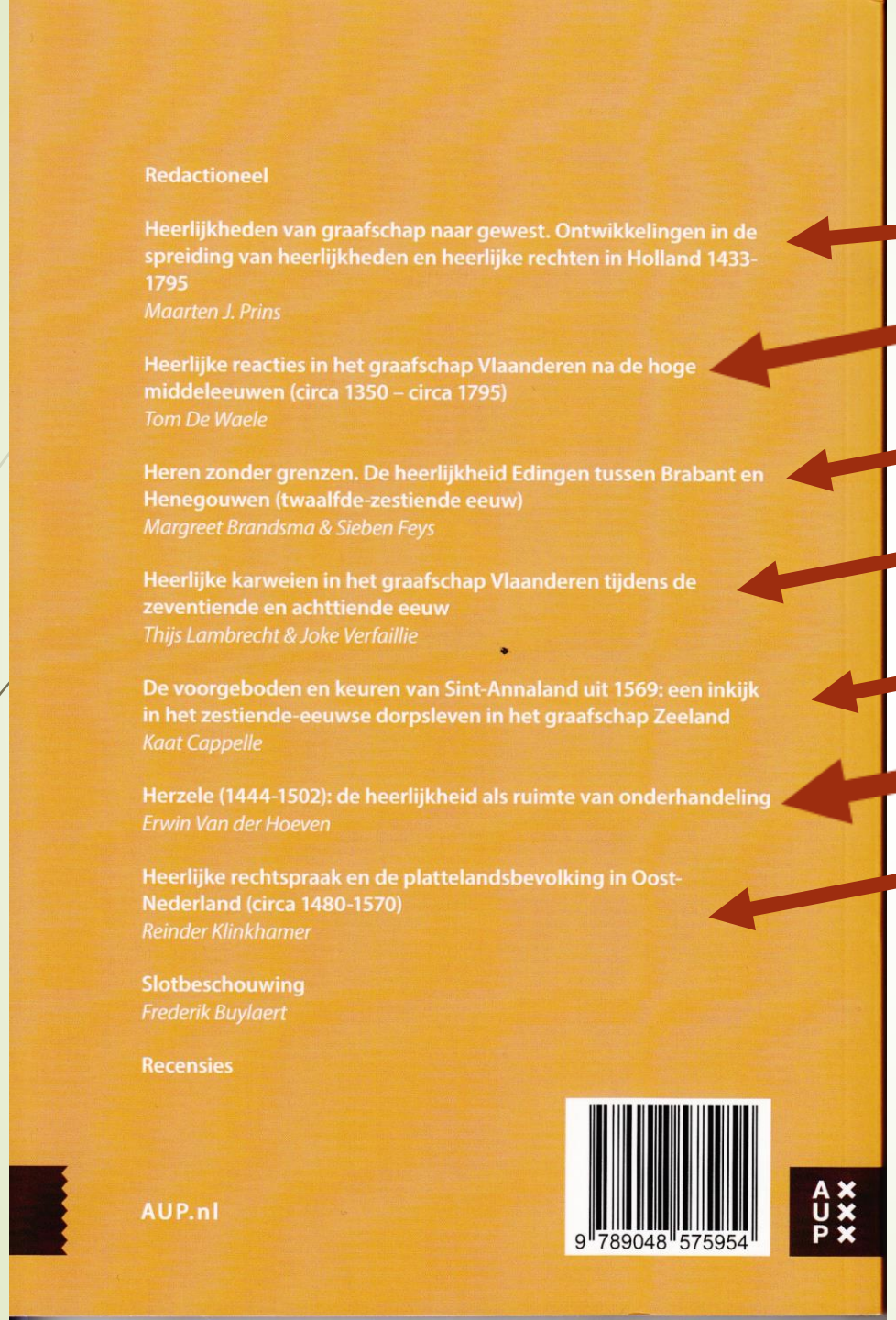
Feiten of fabels? -IV-

- **Lenen** mochten niet **klimmen.**
- Slechts de **oudste zoon** kon opvolgen in een heerlijkheid.
- De regels van het **leenerfrecht** moesten verplicht worden **nageleefd.**

Feiten of fabels? -V-

- **Brabants leenrecht** is **hot !?**
- **Pro Memorie 2025-2: Themanummer** over **heerlijkheden** in de **Lage Landen**
- **Brabants leenrecht** nog steeds **stiefkind.**


Pro Memorie
2025
JAARGANG 27
NO. 2
Themanummer
Heerlijkheden in de Lage Landen
Gastredactie Kaat Cappelle & Joke Verfaillie
Amsterdam
University
Press



Geen aandacht voor Brabants leenrecht!

DIVERSE ACTOREN HEERLIJKHEID ASTEN

PRESIDENTSCHEPEN

SCHEPENEN

VROUWE van ASTEN

HEER van ASTEN

SCHOUT

DROSSAARD

BEDESETTERS

IJKMEESTER

VORSTER

ROTMEESTERS

HEILIGEGEESTMEESTERS

WAAGMEESTER

VIERMANNEN

SECRETARIS

BORGEMEESTERS

PEELMEESTERS

JACHTOPZIENERS

SCHUTTERS

LAATSCHEPENEN

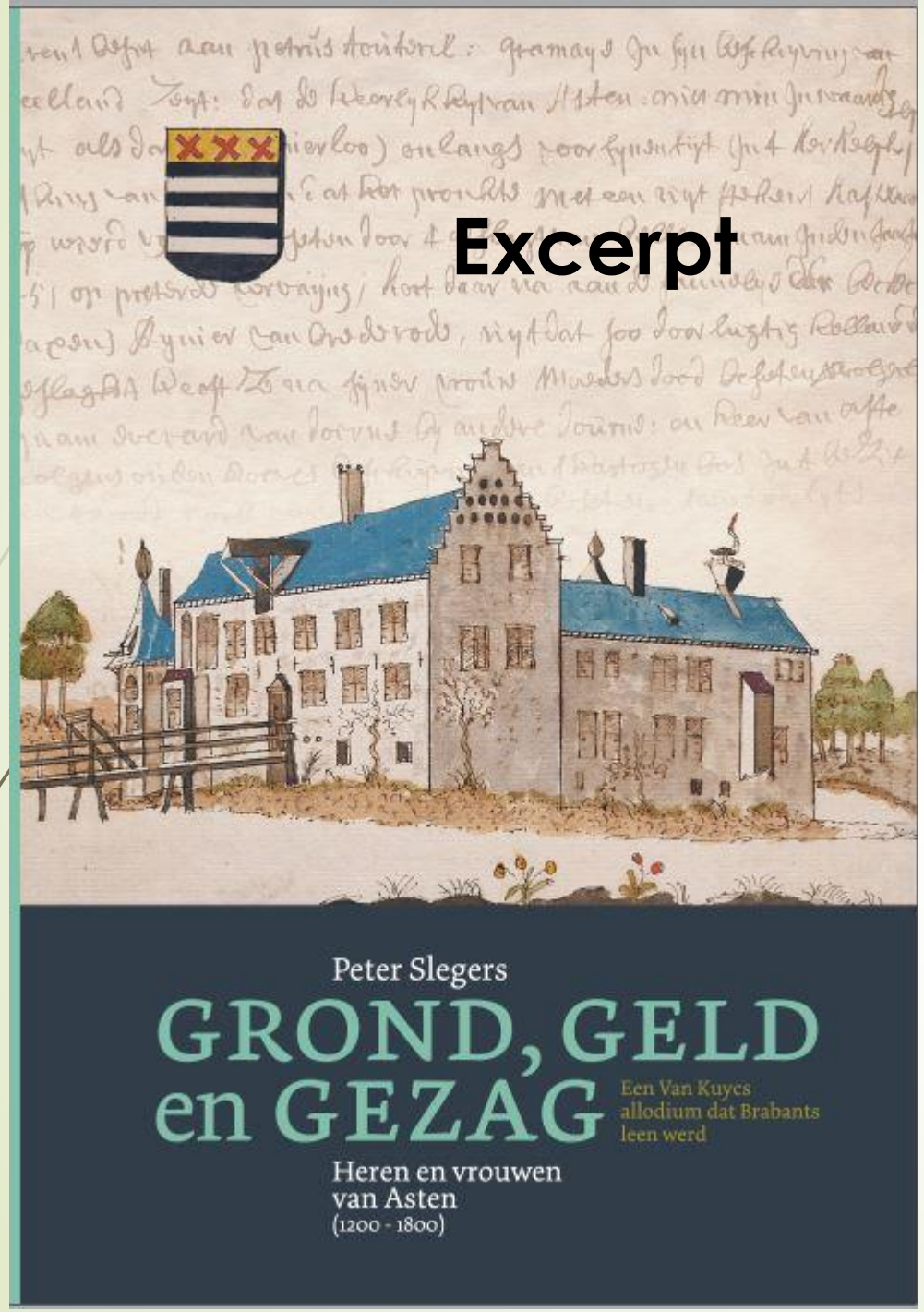
Pastoor

Investiet

RENTMEESTER

COLLECTEURS

Excerpt



- Bestellen via webshop SBKA of
- Via QR-code na afloop lezing/lunch
- Na gift 20 euro voor consolidatie kasteelruïne
- Samenvatting studie op hoofdlijnen

VRAGEN ??

peterslegers@hotmail.com

PDF-file PowerPoint te raadplegen of downloaden via site

www.herenenvrouwenvanasten.nl

Aldaar sub Lezingen